

NOVEL·LA

Pel forat del pany

Flavia Company

EN UNA PENSIÓ ALEMANYA

Katherine Mansfield
Traducció d'Anna Llisterrí
L'Avenç
136 pàgines. 13 euros

Claire Tomalin assegura al pròleg de la biografia de Katherine Mansfield (Circe) que la de l'escriptora va ser “una vida dolorosa” i ella, “un personatge en què es combinaven la temeritat i la falta d'escrúpols d'una manera extraordinària”. Polèmica i polièdrica sí que ho va ser, la seva figura, present als diaris i cartes de la majoria dels membres del grup de Bloomsbury i que, per la seva excèntrica personalitat, va servir de model femení a personatges de novel·les de D.H. Lawrence (*Women in Love*) o Aldous Huxley (*Contra-punt*).

Mansfield va néixer a Wellington, Nova Zelanda, el 1888 i va morir a França el 1923, quan no havia fet els 35 anys. La causa fou la tuberculosi, però aquesta només va ser la darrera de les moltes malalties que va patir a causa de la gonorrea que va contraure precisament a la “pensió alemanya”, on va conèixer el seu amant Floryan Sobieniowski, qui li encomanà.

La família de Mansfield era adinerada i tradicional. L'autora, ja des de molt jove, va sentir que l'entorn l'asfixiava i va voler fer el seu camí lluny d'aquella rigidesa educativa i moral. Decidida i intrèpida, va canviar de nom (Mansfield en lloc de



De l'experiència que Mansfield va viure en una pensió alemanya, en va sortir el seu primer llibre. L'autora, retratada el 1918 per Anne Estelle Rice (Museu de Nova Zelanda).

Beauchamp) i va marxar a Londres el 1908. Aviat es va quedar embarassada, raó per la qual la seva mare, a part de desheretar-la, la va enviar a Baviera, a la “pensió alemanya”. Encara no havia publicat res, però quan va arribar a l'Hotel Kreuzeres i es

va haver de registrar, ho va fer com a escriptora.

A la pensió alemanya van tenir lloc fets que li van canviar la vida. Va perdre el fill que esperava, va conèixer Sobieniowski i va trobar l'ambient, els personatges i els fets que donen ori-

gen i constitueixen el seu primer llibre, *Una pensió alemanya*, publicat el 1911.

A la major part dels relats qui narra és una escriptora anglesa que observa en silenci la conducta dels visitants del balneari, personatges de la conservadora burgesia alemanya de l'època amb què no té res a veure i sobre els que ironitza sense pietat.

Són 13 contes, entre els quals *La nena que estava cansada*, que mereix un capítol a part perquè ja havia estat publicat abans, per separat, i sobretot perquè es tracta d'una versió lliure o traducció personal del conte de Txékhov *Spat' khochet-sia*, text sobre el treball de menors, el maltractament i l'infanticidi. Mansfield va ser fins i tot acusada de plagi. De fet, quan el 1922 li van proposar de tornar a publicar *En una pensió alemanya*, es va negar adduint, en una carta, que es tractava “d'un llibre menor”. Però és molt probable que no fos l'únic motiu.

És cert que aquest primer llibre no assoleix en tots els relats el nivell magistral de la seva prosa posterior (*La Garden-Party*, per exemple), però no hi ha dubte que l'autora ja té una veu i un

estil. Eixuta, de vocabulari senzill i sintaxi àgil, de diàlegs directes i descripcions acurades.

Es dibuixen amb claredat, a més a més, molts dels temes que ja no l'abandonaran, com ara la solitud, la dificultat per entendre els altres i perquè els altres ens entenguin, la incomunicació entre homes i dones, entre adults i infants, entre classes socials, entre estrangers i nacionals, la mirada obtusa que sobre el món té la burgesia, l'aïllament, el matrimoni, la llibertat, la maternitat, la hipocresia.

A les històries d'*En una pensió alemanya* trobem un conjunt de personatges, alguns que es repeteixen als diferents relats, que permeten Mansfield de fer una despietada radiografia de les convencions, de la doble moral i dels prejudicis d'aquell segment de la societat alemanya que, d'altra banda, considerava els anglesos amb menyspreu. “Ara a Anglaterra

Mansfield dibuixa, eixuta, una despietada radiografia de la doble moral i dels prejudicis

ja no tenen mai famílies nombroses; suposo que estan massa ocupades fent de sufragistes”, fa dir al personatge de la Vidua al conte *Alemanys a taula*. “Considero que tenir fills és la professió més ignominiosa que hi ha”, contesta la narradora des del relat *Frau Fischer*. Maneres enfrontades de veure o de mirar el món que deixen el lector, gràcies a la plasticitat de la prosa, amb la sensació d'haver assistit, a través del forat del pany, al que la narradora li explica.

POESIA

Drames existencials, versos despullats

Manuel Castaño

COM ELLA

Anne Sexton
Selecció i traducció de
Montserrat Abelló
Proa
312 pàgines. 23,50 euros

L'anomenada poesia confessional (*confessional poetry*) és una tendència, més que una escola, sorgida als Estats Units els anys 50 i 60, caracteritzada per l'exploració de les vivències personals. El poeta tracta d'ell mateix, i exposa ben sincerament —si més no, això és el que vol que creguem— aspectes crucials de la seva existència, fins i tot més enllà dels límits que el pudor habitual aconsellaria. Robert Lowell, Sylvia Plath i Anne Sexton en són els representants més coneguts entre nosaltres. El primer apareix en un gairebé programàtic poema de Gabriel Ferrater: “Oh Borges, Lowell, oh patricis americans! Teniu la vos-

tra història tan a prop, i us viu el fàstic.” Vindria a ser alguna cosa semblant al que hem convingut a anomenar poesia de l'experiència? Sí i no. Els confessionals comparteixen moltes coses amb el seu lector contemporani, hi parlen directament, però no en diuen la història, estan més interessats a fer conèixer la pròpia singularitat que no pas a arribar a conclusions generalitzables sobre cap experiència. Hi ha, en primera instància, un afany de conjurar públicament els dimonis personals, sense estalviar detalls íntims de caire depressiu o sexual.

Montserrat Abelló (Tarragona, 1918), que ha traduït bona part de l'obra de Sylvia Plath, ens ofereix ara una antologia dels vuit llibres que Anne Sexton (1928-1974) va publicar en vida —per cert, a la portada hi ha un error en el subtítol, *Poemes escollits (1960-1965)*: l'últim any ha de



La poeta i model Anne Sexton.

ser 1975—. De casa bona i feliçment casada, va haver de conviure sempre amb una tendència al desequilibri psíquic, accentuat per les dues depressions postpart que va patir. Un psiquiatre la va animar a aprofitar el seu interès per l'escriptura poètica com a recurs terapèutic. “Abans era bonica. Ara sóc jo mateixa”, diu un vers del primer poema antologat (*Tu, doctor Martin*). Fins a quin

punt aquest esforç d'introspecció li va fer profit o li va agreujar la malaltia és discutible. De fet, va acabar suïcidant-se, com també ho va fer deu anys abans la seva amiga Sylvia Plath, a qui diu: “Com vas arrossegar-t'hi, sola endins de la mort que jo feia tant de temps que desitjava intensament” (*La mort de Sylvia*).

La cruesa amb què aborda tant els aspectes de la seva malal-

tia mental com qüestions exclusives de la sexualitat femenina —“A la nit sola em caso amb el llit” (*Balada de la masturbadora solitària*)— resultava sorprenent quan va començar a publicar en els anys 60, però avui dia, si ens resulta interessant, és més pel valor estrictament literari dels seus poemes que per la utilitat que n'haurien tret els doctors que la duien, més per la seva accentuada capacitat d'exposar drames existencials amb metàfores poderoses —“Aquesta nit tots els gossos vermells jueuen espaiats / i dona i filla es cusen l'una a l'altra / fins que les maten” (*El maltractador de la dona*) que no pas per la sinceritat amb què pot haver exposat la seva intimitat a la mirada del públic. En aquest sentit, ens haurien convingut algunes notes que aclarissin determinades circumstàncies biogràfiques.

Abelló, bona coneixedora d'aquest tipus de poesia, ha fet una feina encomiable en seleccionar els millors versos de Sexton i traslladar-los a un català net i sense enfarfecs, que ens sap transmetre la veu sorprenentment suau d'una ment tan torturada. Tant, que només assoleix una certa placidesa, en els poemes més tardans, quan incorpora la dimensió religiosa: “Estar sense Déu és ser una serp / que es vol engolir un elefant”.